

Undervisning i klinisk kommunikasjon i 1. semester Studenthefte

Omfang av undervisningen i klinisk kommunikasjon i første semester:

Se din personlige timeplan i portalen

Læringsmål for undervisningen i kommunikasjon

1. Kunnskapsmål (i henhold til forelesninger og pensum)
 - Kunnskaper om grunnleggende aspekter ved behandler/pasientkommunikasjon
 - Kunnskaper om den biopsykososiale modell
2. Ferdighetsmål: en begynnende mestring av forholdet mellom pasient og lege/tannlege/klinisk ernæringsfysiolog
 - Åpne en konsultasjon, etablere kontakt
 - Bygge opp et tillitsforhold
 - Kartlegge pasientens forventninger og anliggende
 - Formulere spørsmål
 - Oppmerksomhet på pasienten emosjonelle signaler for å kunne gi en åpnende empatisk intervensjon
 - Lære fasiliteringsteknikker for å hjelpe pasienten til å frembringe informasjon
 - Avslutte en konsultasjon
3. Holdningsmål
 - Respekt for individet generelt og pasienten spesielt
 - En biopsykososial forståelse
 - Forståelse av at kommunikasjon er viktig for
 - pasienttilfredshet
 - etterlevelse og
 - bedring av helse
 - forståelse av at kommunikasjon og empati er noe som kan og må læres gjennom trening og refleksjon

Læremidler

- Kringlen, Einar and Arnstein Finset. *Den kliniske samtalen*. Universitetsforlaget, Oslo. Denne bok gjelder for alle studentene. I kommunikasjonstreningen vil vi særlig arbeide med kapittel 2 & 3. I tillegg bør kapittel 1 og 5-7 lese i 1. semester
- Vassend, Olav. *Kommunikasjon og pasientbehandling. Praktisk psykologi for helepersonell med eksempler fra odontologi*. Spartacus, Oslo, 1997. Denne boka er særlig viktig for odontologistudentene, og vil være pensum i tannlegestudiet senere.

- *Se også Ekeberg, Øyvind. Samspillet mellom lege og pasient - utfordringer og begrensninger. Kapittel 15 i Innføring i medisinske atferdsfag*

Smågruppeundervisningen

Mål med den obligatoriske smågruppeundervisningen: Trene på ferdigheter og fokusere på holdninger som er viktige for innledningen av en konsultasjon. Ved bruk av rollespill og video vil hver student få anledning til å prøve hvordan det er å eksponere seg og få mulighet til å reflektere sammen med andre om sitt møte med pasienten.

Første sesjon

I første sesjon vil vi snakke om hvordan en konsultasjon skal innledes og prøve dette ut i form av rollespill.

Videoverksted mellom 1. og 2. smågruppesesjon

Mellom første og annen sesjon skal gruppene ta opp en video av et rollespill. Gruppene deler seg opp i par, som intervjuer hverandre

Sett opp liste i hver gruppe og gjør avtale med Jon Holten, Institutt for medisinske atferdsfag, om den praktiske gjennomføringen. Hver gruppe vil få tildelt tid på en studiedag for å gjennomføre rollespillet.

Fokus: Venne seg til å se seg selv på video. Øve på starten på konsultasjonen, introduksjonen til møtet med pasienten i allmennpraksis. (inntil 5 minutter)

Velg gjerne et medisinsk problem du selv har tatt opp med legen din som ikke er av for privat karakter. Forskjellig case-eksempler vil også bli delt ut. Spill deg selv som student (ernæring, medisin, odontologi). Stopp gjerne underveis hvis du har behov for å tenke deg om og prøve på nytt, hvis tiden tillater det.

Det er best om du kan se på opptaket etterpå og reflektere med medspiller over hvordan det var å se seg selv.

- Bruk skjemaet dere har fått utdelt til å vurdere samtalen mer systematisk

Andre og tredje sesjon

Her kan opplegge være litt forskjellig i de ulike gruppene. I noen grupper vil vi se på og kommentere videoopptakene. I andre grupper går vi videre med nye rollespill etc.

Øvelse: Rollespill

Fokus: Starten på konsultasjonen (Kringlen & Finset s. 16- 25)

Spill noen få minutter. Behandleren kan ta "time out" for å tenke seg om og eventuelt få forslag fra de andre på hvordan han /hun kan gå videre hvis det er behov for det.

Instruksjon til pasienten: Du kommer til legen fordi du har fått så vondt i benet (kneet?, ankelen? fritt valg) etter at du har trent. Dette har du hatt en stund. Det gir seg hvis du lar vær å trene.

Instruksjon til behandler: Du henter pasienten på gangen, presenter deg og hjelper pasienten til rette. Begynn intervjuet, etabler kontakt og start på med å identifisere problemet(ene).

Instruksjon til observatørene: Bruk skjema (Calgary – Cambridge observasjonsskjema)

Calgary – Cambridge observasjonsskjema	
(1) BEGYNNELSEN PÅ INTERVJUET	
1. HILSER på pasienten og bruker pasientens navn 2. PRESENTERER SEG selv og avklarer roller 3. VISER interesse og omsorg, RESPEKT for pasienten som person (her og i hele intervjuet), inkludert fysisk omsorg 4. IDENTIFISERER OG BEKREFTER PROBLEMLISTEN eller de temaene pasienten ønsker å ta opp (eks. ”Er det noe annet du ønsker å snakke med meg om”) 5. FORHANDLER OM AGENDA, slik at både legens og pasientens behov blir ivare tatt	
(2) INNSAMLING AV INFORMASJON	
Utforskning av problemene	
6. OPPMUNTRER PASIENTEN TIL Å FORTELLE SIN HISTORIE om problemet(/r) fra det startet frem til nå i egne ord (avklarer hvorfor pasienten kommer nå) 7. BRUKER ÅPNE OG LUKKEDE SPØRSMÅL, BEVEGER SEG fra åpne og til lukkede spørsmål på en hensiktsmessig måte 8. LYTTET OPPMERKSOMT, lar pasienten få lov til å avslutte ytringene uten å avbryte og lar det være rom for at pasienten kan tenke før han svarer eller fortsette etter en pause 9. FASILITERER PASIENTENS RESPONS VERBALT OG NONVERBALT (bruker oppmuntringer, stillhet, gjentakelse av nøkkelord og parafraser / reformuleringer) 10. BRUKER presise og LETT FORSTÅELIGE SPØRSMÅL OG KOMMENTARER, unngår ”fagsjargong” eller forklarer disse 11. TYDELIGGJØR PASIENTENS YTRINGER som er vage og 12. Får frem tidspunkt, når ting skjedde	